

ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА АГРАРІЇВ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНИХ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

*студент Ткаченко Г.В.,
(наук. керівник - доц. Брюханов М.В.)*

Сільське господарство незалежної України вже досягло повноліття, а реалізація його експортного потенціалу — міф.

Інтеграція України до СОТ вимагає адекватних підходів до оптимізації фінансової підтримки сільгоспвиробників. Сучасна світова практика фінансування аграріїв має тенденцію до скорочення субсидій. В той час як низький рівень забезпечення підприємств фінансовими ресурсами визнається однією з основних проблем вітчизняними науковцями.

За збалансованої структури ВВП розвинутих країн на долю сільського господарства припадає не більше, ніж 1 %. В Україні — понад 15 % ВВП, що свідчить про високу залежність економіки країни від показників розвитку галузі. Представниками сучасної теорії економічного зростання (У. Естерлі, Дж. Сакс, Т. Гилфасон) вважається, що аграрна орієнтація країни зменшує як темпи, так і рівень економічного зростання.

В роботі проведено емпіричний аналіз (на основі міжнародних даних) і визначено алгоритм оптимізації фінансової підтримки сільгоспвиробників на основі міжнародних конкурентних переваг в умовах лібералізації економіки.

Економічна свобода, відкритість національної економіки позитивно впливає на результативність сільськогосподарського виробництва в довгостроковій перспективі. Одностороння орієнтація країни на нарощування обсягів виробництва сільського господарства не тільки зменшує зростання результативності галузі, а й затримує економічне зростання країни в цілому, сприяє фінансовій підтримці неефективних програм, поширює корупцію.

В короткостроковій перспективі на ефективність фінансової підтримки аграріїв позитивно впливає збільшення експорту сільськогосподарської продукції. Втім зменшення рівня економічної свободи в країні спричиняє негативний сумісний ефект. З другої сторони, ефективність підтримки позитивно впливає на результативність лише в поєднанні із збільшенням економічної

свободи. В сучасній літературі відмічається, що експорт, а також субсидії – об'єкт ренто орієнтованої поведінки держави з низьким рівнем розвитку інститутів ринку. Наші емпіричні результати лише частково підтримують цю гіпотезу. Для більш ретельної перевірки в подальших дослідженнях нам потрібно збільшити масив даних як у часі, так і у просторі, провести регресійний аналіз панельних даних.

Головним завданням фінансової підтримки аграріїв має бути оптимізація обмежених ресурсів держави для реалізації міжнародних конкурентних переваг сільського господарства на основі позитивної мотивації. У зв'язку з чим нами запропоновано алгоритм оптимізації. Реалізація алгоритму дозволяє у 3 рази підвищити виручку від експорту сільгоспкультур України.

На прикладі Сумської області нами розглянуто підхід до оптимізації сільськогосподарських дотацій, що дозволяє реалізувати міжнародні конкурентні переваги АПК сумської області, поступово вивести підприємства на самоокупність, відмовитися від субсидій.

Найбільш вигідною культурою для експорту як для України, так і для Сумської області є рапс. Саме його вирощуванню необхідно надавати підтримку.

Для забезпечення розвитку конкурентоспроможних культур необхідно створити спеціальні фонди. Визначено метод їх формування. Розподіл фінансових ресурсів для підтримки конкурентоспроможних культур повинен здійснюватися на конкурсній основі, з урахуванням пріоритетів регіону. Фіскальний федералізм є позитивним вектором у цьому напрямку. Запропоновано організаційний механізм покриття кредиту на основі схеми «грант-застава»

Альтернативою формування додаткових надходжень для підтримки розвитку конкурентоспроможності АПК, на нашу думку, є акцизний збір на споживання снєків, сигарет, алкогольних напоїв (наведено розрахунки щодо величини податкових надходжень на рівні України, за умови оподаткування - 1 копійка на одиницю продукції).

Тільки спільними зусиллями Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Міністерства аграрної політики, Обласних адміністрацій Сільськогосподарських дорадчих служб, Української аграрної конфедерації можна оптимізувати фінансову політику у галузі сільського господарства у напрямку реалізації конкурентоспроможності.